

L'ESTRUCTURA DEL DISCURS INDEPENDENTISTA

Una proposta d'anàlisi mitjançant la metodologia de xarxes

Marc Collado-Ramírez

Treball de fi de grau sota la supervisió de Joan Miquel Verd

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

1 Preguntes de recerca

Una de les forteses del moviment independentista de masses és que ha aconseguit generar una **xarxa d'estats mentals col·lectius** (Searle 2010) que fa que gent molt diversa comparteixi idees semblants.

- Com s'estructuren les idees i arguments sobre les quals es construeix el discurs independentista?
- Quins arguments són centrals en el discurs dels independentistes? Quina jerarquia tenen?
- En el discurs independentista, tot gira al voltant de la identitat?

2 Marc teòric

- La **identitat nacional** i variables relacionades (origen familiar, llengua) són uns dels factors més explicatius del suport a la independència (Muñoz i Tormos 2012; Hierro 2010).
- Les **expectatives econòmiques** de la Catalunya independent, sumades al greuge del **dèficit fiscal**, també són motivadors (Clua-Fainé 2014; Muñoz i Tormos 2014).
- En el moviment independentista, han sorgit discursos que fan una síntesi de les identitats al voltant de la idea de '**ser un país normal**' més democràtic, que permeti més justícia social (Clua-Fainé 2014).

3 Mètodes

- 4 entrevistes en profunditat
- Discursos d'un perfil concret d'independentista, fonamentat en un anàlisi de segmentació del BOP-CEO (onada març 2016): 18-34 anys, simpatia a ERC i CUP, identitat 'només catalana', titulats universitaris.
- Codificació lliure *bottom-up* (34 codis) organitzada en 4 eixos en base al marc teòric.
- Les co-ocurrències dels codis en cada seqüència de discurs es disposen en una matriu, a partir de la qual es construeix la xarxa de codis.

4 Resultats

En el perfil estudiat, la independència és la manera de superar tot allò negatiu que Espanya exerceix contra Catalunya, i ha de servir per construir un Estat més democràtic que respecti els catalans (un tipus d'argument que s'ha anomenat 'institucional-polític-cívic').

Argumentos institucionals-polític-cívics en contra d'Espanya

- Les **accions del govern d'Espanya contra Catalunya** (conflicte *polític*): totes aquelles polítiques, imposicions, opressions, etc. que generen rebuig cap a la idea d'Espanya.
- El sistema polític espanyol no representa els catalans (conflicte *institucional*).
- Espanya és irreformable; els espanyols no ens entenen (conflicte *cívic*).

Aquests codis apareixen en quasi tot el discurs, relacionant-se amb els atacs contra el català, amb la confiança en què a Catalunya es governaria millor, i per superar el dèficit fiscal.

Argumentos institucionals-polític-cívics a favor de Catalunya

- La major confiança cap a les institucions catalanes.
- La **construcció d'un Estat que seria molt més democràtic**, un "país normal".
- La independència per a decidir-ho tot, i com a mitjà per fer polítiques socials.
- La major possibilitat de fer un canvi polític a Catalunya, la ciutadania catalana hi està més a favor.

Aquests codis es relacionen sobretot servint com a alternativa positiva als arguments institucionals-polític-cívics contraris a Espanya.

Argumentos identitaris

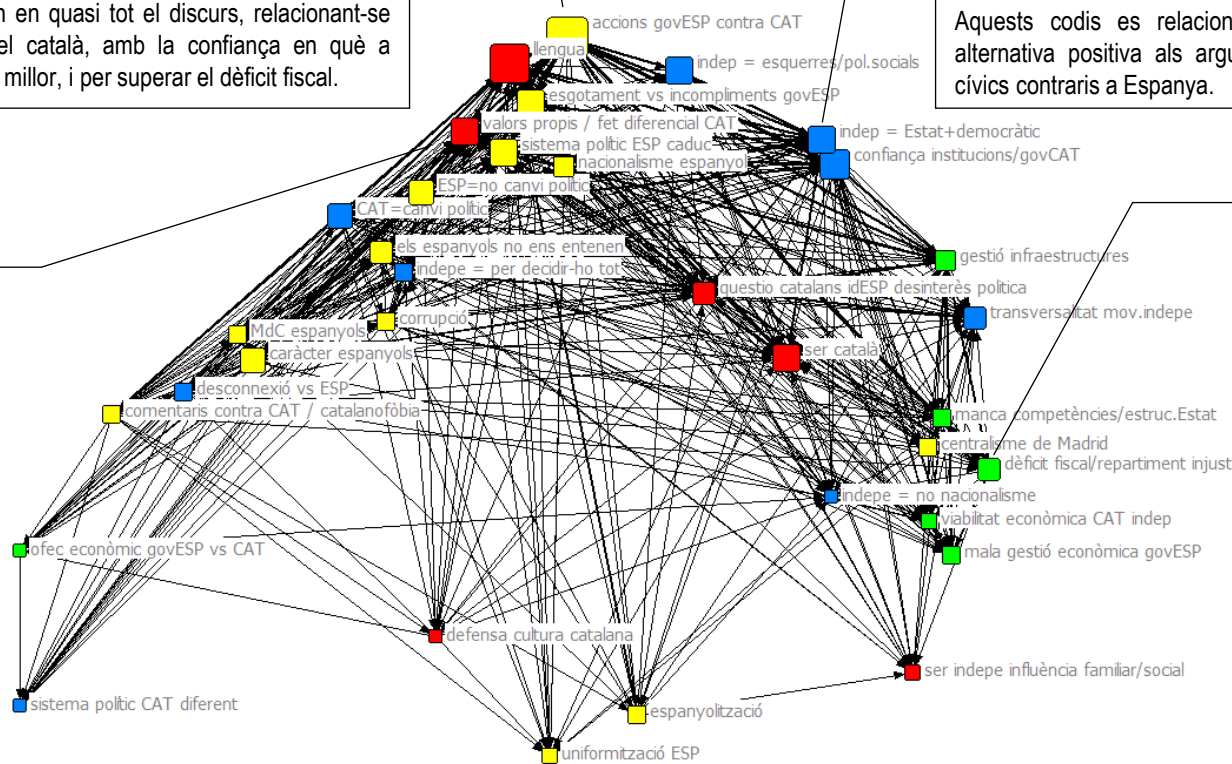
La **identitat es vehicula bàsicament a través de la defensa del català**, i en menor mesura, als valors atribuïts a la catalanitat.

Els motius identitaris "forts" (independència per defensar la identitat o la cultura) no són explícits en el discurs.

Argumentos econòmics

En el perfil estudiat, l'argumentari econòmic apareix poc, subsumit en els greuges del govern espanyol. Es basa en:

- El dèficit fiscal
- La mala gestió de les infraestructures
- La necessitat de tenir estructures d'Estat per recaptar més impostos i per fer les infraestructures necessàries.

5 Conclusions

- En aquest perfil, la **crítica a Espanya és l'argument central a favor de la independència**.
- De forma diferent al que s'hipotetitzava, la identitat en si mateixa no vehicula el gruix del discurs.
- Els arguments econòmics s'articulen en torn als arguments institucionals-cívics-polítics.
- Els arguments institucionals-cívics-polítics conceptualitzen la realitat al voltant de marcadors nacionals ("Catalunya" i "Espanya"): podrien tractar-se d'arguments identitaris "tous".
- Tot i això, en el segment social estudiat, el discurs és més reactiu que propositiu: el discurs negatiu contra l'actual Estat espanyol no necessàriament implica una reivindicació de la identitat nacional catalana. Futura recerca hauria d'aprofundir en la relació d'aquests conceptes.

6 Bibliografia rellevant

- Carley, Kathleen i Palmquist, Michael (1992). Extracting, representing, and analyzing mental models. *Social Forces*, 70(3): 601-636.
- Clua-Fainé, Montserrat (2014). Identidad y política en Cataluña: el auge del independentismo en el nacionalismo catalán actual. *Quaderns-e de l'Institut Català d'Antropologia*, 19(2), 79-99.
- Hierro, María José (2010). Canvis a curt termini en la identificació nacional a Catalunya. *Informes Breus*, 32. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Muñoz, Jordi i Tormos, Raül (2012). Identitat o càlculs instrumentals?: Anàlisi dels factors explicatius del suport a la independència. *Papers de treball del Centre d'Estudis d'Opinió*.
- Muñoz, Jordi i Tormos, Raül (2014). Economic expectations and support for secession in Catalonia: between causality and rationalization. *European Political Science Review*, 7: 315-341.
- Searle, John (2010). *Making the social world*. New York: Oxford University Press.
- Verd, Joan Miquel i Lozares, Carlos (2014). Reconstructing social networks through text analysis: from text networks to narrative actor networks. A: Domínguez, Silvia i Hollstein, Bettina (eds.). *Mixed methods social networks research: design and applications*, pp. 269-304. New York: Cambridge University Press.